

« Մէրդումէ դօգօնանըն տամատը օլուպ,
իթաւեա տէվլէթի թէպաաւընտան օլան
վէ թիւճմարը միւթէպէրանտան պուլունան,
միւսիւ Ֆրանսօա Պատէթթի, քէյթիլէթին,
միլլէթիմիզ Ընդհանուր ժողովու հուզուրու-
նա չըզարըմաւընը թալէպ իտէր . վէ մէճ-
լիսի մէզպուր թէճէմիւ իտիպ, Ստեփան
աղանըն թարաֆկիլէրինտէն տախի (Երես-
փոխան օլմատըզլարը հալտէ) պազը քիմէս-
նէլէր հազըր պուլունտուզլարը թապաիրտէ

միւլազանքէն պաշտօնը . վէ մերգում միւ-
տիւ ճարտար , « պու քէյֆիյէթտէն միւ-
լէթէն պիւր քիւլիւքիյէն սէպէպիյէթ վիւր-
մէսէնիյէ իյի օլուր , հազրգաթը հալի գա-
թէն բէք ալեւա պիւլմէքտէսիյիլ , իստի տօղ-
րույու սէօյլէմէնիյէ իգթիյէ իտէր , հէլէ պէն
օլ հէօճէթ իլէ պէշ վարա վիւմէմ » տէր ,
վէ պլրադըս կիտէր :

« Մէճլիս մէքթիւր հէօճէթի չիւրիւթ մէք
իսթէմէք իտէմէ , Առաքել աղանըն թագրի-
րին տախի տէր խաթըր իյլէտիկինտէն ,
գօգօնայա հազգ վիւմէյէ մէճպուր օլուր :

« Պու արատա Առաքել աղա էվլէլէի
թագրի ինքեւրէ գալըլըր , պաշգալար ,
չէհաթէթ իլէ թաստիգ իտէրլէր . պատէհու
մէքթիւր էվի պիգզաթ քէնտիսի սաթմը ի-
քէն , սօնրատան գալըլպտա մէյտանէ կիւճ-
լիւքիւր չըգարմասընն սէպէպի , Գրիգորիկ
աղայա սօրուլուր . մէրգում , պիւր թագըմ
ույտը ույմաղ ճէվապլէր վէրիւր :

« Ստեփան աղանըն թարաֆկիւրլէրի , տա-
վայր գաղանմաղ իլին պիւր չարէ պուլամա-
տրդլարընտան , Ստեփան աղանըն թարաֆ-
կիւրի օլան Բանտիկեան Պօղոս աղա , քէլա-
մէ աղաղ իլէ , « Գրիգորիկ աղա սէնէտի գօ-
գօնայա վիւմէյիլ , իլլա Ռուբէն աղայա վէր-
միւ տիւ » տէր . վէ պուլա գարըլըր տա-
խի , մահքէմէ հէօճէթինտէ , « վէքիլի Ռու-
բէն » տէյի եազըլմըլ օլմասը ճէվապլ վէ-
րիւր . վէլհասըլ , օրատա չու իշ թէսիլյէ
օլուլուպ պիթիւրիլէմէտիկինտէն , մահքէմէ-
տէ թարաֆէյին մուհաքէմէ օլմալարը իգ-
թիյէ իտէր . վէ թարաֆէյինտէն պիւրէր վէ-
քիլ թայնիլ իտիւր :

« Պու հէնկեամտէ , զաթէն միլլէթ մէճ-
լիսինտէ , մէքթիւր էվլէն հիշ պիւր ալեազա
վէ տալար օլմատըլըր պիտտէֆաթ իգ-
րար իթմիլ օլան , վէ միւտտաի Ստեփան ա-
ղանըն պիւրաթէրի պուլուլուան Միւրիճան աղա
տախի , հիսսէտարըլ տալարըն չըգըլըր ,
վէ մէրգում տախի քէնտի տալարըն , պի-
րատէրիլին վէքիլինէ իհալէ իտէր :

« Վէքիլլէր , մուհաքէմէ իսիլմէք իւզրէ
հուզուրա չըգարըլարընտա , հաքիմ էֆէնտի
թարաֆընտան , գօգօնանըն վէքիլինէ , « պուլ-
լար սէնիլ էվլինտէն հիսսէ իսթէյօրլար , վէ
հազգ իտտաա իտիյօրլար , նէ՞ ճէվապլ վէ-
րիւրին » տէյի սիւալ օլուլուլուա , վէքիլի
մէրգում տախի , հազգլարը օլմատըլըր , օ-
րատա պուլուլուան քիաֆէյի էրմէնիլէրին
չէհաթէթ իլլէ իսպաթ իտէճէյինի սէօյլէր , վէ
միլլէթ երեսփոխանլարընտան , Եաղուպեան
Շահին , Կարապետեան Անանիա , Թագէտ-
եան Կարապետ , վէ Գրիգորեան Աղասի է-
ֆէնտիլէր կիտիպ չէհաթէթ իտէրլէր , վէ
Ստեփան աղա իլէ Միւրիճան աղա , իտտա-
լարընճա հազգլարը օլմատըլը իւմընը կի-
թէրլէր :

« . . . միւլէլիֆ , պէօյլէ պիւր տալանըն
հազգանիյէթ իւզրէ թէսիլյէ իտիւլմէսի ,
միլլէթէ մէմուսիյէթ ու թէչէքթիւրի
մուճիպ օլուլուլու կիպի , Պարտիզեան Առա-
քել աղա իլէ Գրիգորիկ աղալարըն , էվլէլա
թագրիւրլէր կէրի ալմըլ իքէն , սօնրատան
պիւրտէ գալըլպտա , Ստեփան աղա իլէ Մի-
րիճան աղայա , « գահի » , կէօրտիւնիւզ միւ ,

հազգ երիւնի նասըլ կիթի պուլու » տի-
մէրի տախի , պատիթ թէսիլյէ օլմուլ
տուր :

Էտիրնէտէ վուգուա կէլէն պաշգա
չէյլէրի , տէֆայի տախէլէ թէրը իտէրիլ :

— Թուլա վիլայէթին մէքթիւր
հիւքիւլմէթի օլան Ռուսմուլուա թապ ի-
տիլէն թուլա նամ զաթէթանըն 37 ինճի
նիւսիսիսինտէ չու աթիտէքի հալատիս
օգուլուլուա պաշգա , պու տէֆաքի
38 նիւմէրօլու . նիւսիսիսինտէ տախի , վա-
լի վիլայէթի մէքթիւրէ տէվլէթու Միւ-
հէթ իւշա հազրէթէրինիլ իրատ իթմիլ
օլուլուլուլը նուլթըր իսիլ տէլմ իտիւ-
միլ օլուլու , վէ շիւմիլյէ գատար , զաթէ-
թալարուա եաղուլուլարըն հէման քեւաթի-
ֆէսիլի թատիլի իյլէմէսիլյէ , տիլգաթ
վէ միւ թալապա չայան պուլուլուլուլու
տան , իքիսիլի տախի այնէն նագլ ու պէ-
յան իտէրիլ :

« Վիլայէթին թէչէքիլմըլ էսաիյէսի
հիւքիւլմէթին օլան նիլգամիւլմէյի մախու-
սուլուլու պապը էվլէլինիլ իւլիւնիւլ ֆա-
լընտա միւլտէրիճ պուլուլուան մէճիսի ումու-
միլին իլք տէֆաթը օլարագ , սէքսէն իքի
սէնէսի մարթընն օն պէչինի կիւնիւ , պի-
տայէթի իճթիւմ օլմագ իւզրէ , ազապըն
թալէպ վէ տալէթ օլուլուլուլու , 30 նիւմէ-
րօլու զաթէթաթա պէյան օլուլուլուլու իտի :

« Վիլայէթին հալի օլուլուլուլու ետի սան-
ճաղըն հէր պիւրիստէն իւլէր քիլի օլմագ
իւզրէ ինթիլապ վէ իպաա գըլընն եկիւր-
մի պիւր գաթ , մէքթիւրէ իճթիւմ իտէրէք ,
մէճիսի իտարէյի վիլայէթին , ազալի իա-
պիլյէն վէ ալիլյէսիլյէ , իւլու ազալի մէպ-
ուլտէն իպարէթ օլմագ իւզրէ , մարտըն օն
պէչինի տիւնքի սալը կիւնիւ , մէճիսի մէք-
թիւր ազտ օլուլուլուլու , չիւլիլյէ գատար վի-
լայէթէ եաթըլան , վէ մէվլէր իճթայէ գօ-
նուլան ալիլ վէ աաթը նաֆիա , տէվլէթ-
ու վալի բաշա հալլէթլէրի թարաֆընտան
իրատ օլուլուլու մէգալիլ իսիլմէտէ պէյան
վէ թատաթ օլուլուլուլու , վէ իւլուլու մէգալի բէք
մուֆասալ պուլուլուլու օլմալլէ , մէգալիլ
մէքթիւրէ կէլէճէք նիւմէրօտաթի զաթէթայա
տէրճ օլուլուլու :

Ստեփանի խոսք

« Մէճիսի ումուլի վիլայէթին իլք տէ-
ֆա օլմագ իւզրէ , մարտըն օն պէչինի կիւ-
նիւ իճթիւմ իյլէտիլի , վէ վալի վիլայէթ
տէվլէթու բաշա հալլէթլէրի թարաֆըն-
տան իրատ պուլուլուլու մէգալիլ իսիլմէ-
յին պէյան օլուլուլուլու , չարչէմալի կիւնիւ
չըգան զաթէթաթա եաթըլմըլ իտի : Մէգա-
լէյի մէքթիւրէ զապլ վէ թէրգըլմ իթիւրիլ-
միլ օլուլուլուլու , պէր վէճի աթիլ պէյան
օլուլուլու :

« Իւլուլու մէճիսի ումուլիլին ազտ վէ իճ-
թիւմի , վիլայէթ նիլգամիւլմէյի իգթիլա-
սընտան օլարագ , տահա հէնուլ պիւրիսի
վէ իլք տէֆաթը օլմալլէ , պուլուլու միւրատ
նէ օլուլուլու պիւլիլմէք վէ պիւլտիլլմէք ի-
լին , իպլիտա վիլայէթին նասըլ մագսէտ ու

նիլէթէ մէպի եաթըլարընտան պահա իթ-
մէք միւլգթալի կէօրիւնիւր :

« Մալիւլմիւլալ տիւր քի , զէմանը սէլէֆ-
տէ , եանի էվլէլէի աաթըլարտա , տէվլէթին
մէնաֆիի պաշգա , վէ խալըլ մէնաֆիի պաշ-
գա օլուլուլու ճիհէթլէ , տէվլէթէ մէնաֆա-
թը մուճիպ պիւր իշ , խալըլա վէ էհալիճէ
մագարթը միւլաթէլլիմ օլապիլի , վէ պիւ-
աքս էհալիլ մէլուլէն խայր ու մէնաֆաթը
օլան պազը մասալահաթ , ֆէվայիտի տէվլէ-
թէ թօգուլուլու աաթ օլուլուլու իտի :

« Լաքին չու աաթ ու զէման իլինտէ խալ-
ըլն մէնաֆաթ վէ ֆայիտէսի , այնիլյէ վէ թէ-
մաթիլլէ տէվլէթին ֆայիտէսի , վէ քէզալիք
տէվլէթին մէնաֆիի , այնիլյէ խալըլն վէ թէ-
պանըն խայր ու մէնաֆաթը օլուլուլուլու
տան , չու իքի հալին ճիհէթի , հասպ էգ զա-
հիւր պաշգա պաշգա օլաթ պիլլէ , նէթիճէսի
պիւր հիւքիմ ու մանեաթա օլուլուլու ալիքեաթ
տըր : Պուլա տէլլի վէ սէնէտ իրատընն հա-
ճէթ եօղ իտէտէ , չու գատարճըլ պէյան ի-
տէպիլիլիլ քի , էգ ճիւմլէ խալիլյէն ճէլի-
լէնիլ միւլէթիլպաթընտան , վէրկի , վէ ա-
լար , վէ թուլուլուլու կիպի վարիտաթ , պիւ-
թիւն մալը մէվլուլու իւզրէրիլ միւլէթիլպ
վէ մէվլու օլուլուլուլու , մէսէլա պիւր ա-
աթմին եիւլ զուրուլլուլու մալի օլուլու իտէ ,
օն զուրուլլու ալար վիւմէք , վէ պիլ զուրուլլու
ապար վէ իրատը վար իտէ , տէօրթ
զուրուլլու վէրկիսի օլմալ լազըլմ կէլմէքլէ ,
պիւր խալըլն մալի վէ սէրվէթիլ նէ գատար
չօղ օլուլու իտէ , տէվլէթ օ գատար իսթի-
ֆաթէ իթմէք , վէ պիւլաքս խասար վէ գա-
րար օլուլու իտէ , օ գարար տախի պիլ ալը-
րընի տէվլէթէ այիտ օլմագ թապիլ օլուլու ,
պիւլալէն ալէհ , տէվլէթէ խալըլն մուհա-
ֆաղալի էմիլյէթ վէ իսթիւրահաթիլյէ , սէր-
վէթ վէ մալուլիլյէթլէրի վէսայիլինիլ իս-
թիւսալը , եիլէ տէվլէթին մէնաֆիի վէ ֆէ-
վայիտի լէվաթըմընտան տըր :

« Վէլիլիլիլ պիւլիլյէթիլ իսթիլաթ բատիլա-
նըլըլ էֆէնտիլիլ հազրէթլէրինիլ , միւլք վէ
միլլէթէ հայաթալիլ օլան պուլուլու հիւլէ-
մաթ վէ իգտամաթը ճէլիլլէրի ճիւլէսիլ-
տէն օլմագ իւզրէ , իպլիտա թուլա վիլա-
լէթլինիլ , վէ մուսիլաթէն վիլայաթը սայի-
լէնիլ թէչէքիլինտէն մագսէտի աալը վէ ա-
լի , իլլէ միւլէթլէրէ չու պիւր նէթիճէ վէ
մանեաթա միւլէթլէի օլան մէնաֆիի տէվլէթ
վէ միլլէթ , վէ մէմլէքթիլն պիւր սուրէթի
միւլէթալաթաթէ հիւսիլ հուսուլի , վէ թէ-
րագըլլաթը գաղիլէսիլ մէպի օլմալլէ ,
միւլթէնէտէն պի թէվֆիլընի թէալեա , կէ-
չէն սէքսէն պիւր սէնէսի թէճէպի չէրիֆիլ-
տէ , իպլիտա թուլա վիլայէթի թէչէքիլ օ-
լուլուլու :

« Պուլուլու հալի օլուլուլուլու ետիլէր , մու-
գատտէմա իւլ էյալէթ , վէ օն իւլ սանճաթ
իքէն , թօրու պիւրլէտիլիլիլ , վէ պիւր է-
լայէթ հիւքթիւնէ գօնուլուլու , պիւր վիլա-
լէթ տէնիլիլ : Վէ ումուլու մալիլյէ , վէ
միլլէթիլ , վէ զապլիլյէ , վէ հուզուլըլիլիլ
իլլին , մալսուլա նիլգամար վէ գալիտէլէր
գօնուլուլու , ֆիլիլիլաթընն պաշլանըլուր :

« Վիլայէթէ իլլուլուլու եաթըլմաթ , վէ
հասպ էլ ուսուլ եաթըլմաթ լազըլմ կէլէճէք

ուսմանը թէ՛նքին իշխն, չիմտիլէ գատար մէջը քիլ վէ իճրայա գծնուան մէջատոր միւհիմէտէն, պազը մէրթէպէ պահա օլուն մազ մուվաթըը մաւրանաթ ատտ օլունա րազ, էկէրչի պունարըն ճիւղէտինին թափ սիլաթըլա պէյանը միւսքին տէլիլ իսէտէ, վիլայէթին պիտայէթի թէլըլիլ, սէքսէն սէ նէտի թըլընի սանիսինտէն, սէքսէն իքի սէ նէտի մարտընա գատար, թամ օն ալթը ալ միւտտէթտէ ալին չազգ իլէ, վէ միւսէրէտ վէլի նիլմէթիմիլ բատիշանըմը Էֆէնտիլիլ հազրէթըլընին նիլաթը խալիսէլի Շահանէլէրի գուվէթիլէ, վիլայէթին մէյտանէ գօմուշ օլտուղու, իճրաաթ վէ ֆիլիլիլաթտան զալընա օլան մաաուէլէր, միւսէլէլէն վէ մուլթաթաթէն պէյան օլունապիլիլ:

«Պունարըն պիլիլիլ ումուլէն վիլայէթտէ իճրա օլունան ինթիլապ մատտէսի տիր քի, վազթիլիլէ հէր քէօյ վէ հէր մահէլէ, եալընը պիր վէ եա իքի մըթթարըն եէտի է մանէթիլէ թէսիլ օլունմուշ, վէ մէճիլա ազատը տէնիլէն աուէմէր, տահա իւսթ թա րաֆլարընտա պուլունան մէմուլարըն միւս ճէրէտ րէլիլ զաթիլէրիլէ ինթիլապ օլունապ, էքսէրիսին տէլէթէ վէ մէմէլէ քէթէ հիլ պիր իլէ եարամաթըը մալիլ վէ միւսէլէլէ պուլունմուշ իքէն, վիլայէթին պիտայէթի թէլըլիլէ պէրապէր, հէր քէօյ վէ մահէլէ, սահիլէն գարիլէ վէ մահէլէ տէնիլէնէ պիր հէլիլէթէ գօմուլարապ, վէ հէր քէօյտէ ինթիլապը ումուլիլ էնալիլէ պիրէր ինթիլար մէճիլիլ, վէ գապալարտա տէվէթ թարաֆընտան մուվաթաֆ մաալարա, վէ քէպալիլ ումուլ էնալիլին ինթիլապիլէ պիրէր իտարէ, վէ պիրէր տաալիլ մէճիլիլ եարրարապ, սանճալ պուլարընտա տաթիլ քէպալիլ պիրէր իտարէ վէ պիրէր թէմիլիլ հուգուգ մէճիլիլ թէլըլիլ իտիլիլ: Վէ փատիշանըմըն աուալէթիլ սէ նիլէտի էսէրիլիլ պիր գաթ տահա կէօսիլէր մէք իլին, պու մէճիլիլէր աղապընըն նիսթը միւսիլ, վէ նիսթը զայըը միւսիլ էնալիլ տէն ինթիլապ վէ թէրթիլ գըլընտը: Արն էլ գատիլ պիր մէճիլիլ իլէ իտարէ օլունան պիր մէմէլէթիլ, պէօյլէ մէճիլիլ միլ թէտտէ տիտէ իլէ իտարէսի, վէ տէվէթէ պու գաա տար մաալար վէրիլմէսինին ինթիլար իտիլ մէսի, միւսէրէտ էնալիլ վէ թէպ անըն մուս հաֆազա վէ հիմալէթի նիլիլ իտարէտիլ տէն իպարէթ օլտուղու մալիլ տուր:

«Իքիմիլիլ տէվիլապ վէ հիւքընտըն թալիլիլ մատտէսի տիր քի, մէմէլէթէր տէ գատը վէ նայիլ օլան զէվաթըն պուլունա տուղարը իրտմէթ վէ մէմուրիլիլ, տա հիլէն վէ հազըգաթէն ճիւղէ խալըն մէրէա վէ միւսթէնտի օլան պիր մագամ օլտուղու հալտէ, նէվիլապըն ալտըլարը իտար վէ րուսուլաթ մատտէլէրիլտէն, վէ էսպապը օայիլէտէն տօլար, խալգա մէնֆաաթը զաթիլիլէրիլնէ զէհապ օլունապ, պու իսէ, էօյլէ պիր մագամ վէ մէմուրիլիլ միւթէնանըն գատու ու չէրէթիլէ մուվաթը օլմատըլընտան, պատէլիլ պունա տաթիլ հիլ տէլէնէ գալմամազ իլին, մէհաքիլիլ չէրիլիլէ պիտ օլան խարճը վէսպիլ վէ տէնէտաթ, խալիլիլ ճէլիլէլէ ալընապ, օ-

նա մուգապիլ նէվիլապ վէ հիւքընտը չէրիլ, թարաֆը տէվէթտէն, պիլիլէլա մապիլիլ թալիլիլ օլունապտան պաշգա, պունարըն հազընտա ճէվէթիլ ալիլէնին վուսուգ վէ իթիմատը ալիլիլ, վէ հիւրմէթի ճէլիլէպի էսէրի օլմագ իւզըրէ, գազալարտա թէմիլիլ հուգուգ նալիլէ թէլըլիլ օլունան մէճալիլիլ նիլապիլիլ իլիլաթիլ տաթիլ, քէնտի էօհալէրիլնէ իհալէ վէ թէվտի պուլընտու:

Պէլէլ Էրէն:

—Տիւնքի չըգարըլան Լա թիւրքիտէ Բաթըրիլիլանէլէրէ վիլուտ իտէն թէգքէրէլիլ ալիլին զիքրի կէլիլիլ, վէ մէվգրի իճրայէ գօնուլմուշտուր կիպի կէօս թէլիլիլ իտիլ: Հալպու քի օնտան սօնրա չըգան էթօալ տ'Օրիան, խուսուսու մէզպուրու իշար իլէ, մէզքիլիլ թէգքէրէլիլ հիւքմու իճրապընըն թէլիլիլ իտիլմէսի հազընտա տաթիլ պիր մէզննէ պէյան իլիլիլիլ:

Մէզքիլիլ զալէթանըն շու զանըր իլէթտէ թէհի օլմամար տըր: չիւնքի, մէզքիլիլ թէգքէրէլիլ ալիլին վիլուտիլ տէն սօնրա օլտուղու հալտէ, ճանիլիլ Պալը ալիլտէն, պիլիլ Սահմանադրու թիւնուն թատիլ ու թէսպիլիլ խուսուսու միւսապտէ պուլընտուգտան պաշգա, Բիլթէսթանլարըն միլէթպաշըլարը օլան Ղազարուս Էֆէնտիլ Տալուտեան տալիլ, քէլ էվիլէ, բարապ վէ Բաթըրիլ օլմատըը, վէ քիլիլէ վէ մանաթըըն հէման հիլ պիր իլիլիլիլ պուլունմա տըրը թագուրտէ, հալեա Պապը Չապ թիլիլտէլիլ մէրքէլիլ մաալահաթըն կիլտէրէ, սըրֆ ճիւմանիլ օլան մէմուրիլիլ թիլիլ տէվամ իթմէթտէ պուլունտուղու կէօրիլմէթտէ տիր: Հալպու քի, թէգքէրէլիլ մալիլիլ, սըրֆ մէզհէպմէ մէսալիլտէն պաշգա պիր չէլ իլին թագըրիլ թահրիլիլնէ վէ թէվասուլթուլիլ իթիլապ գալմապաթըն ալիլիլ տըր:

Վէ նաթըլ քի, պիլիլ Սահմանադրու թիւնուն թատիլ ու թէսպիլիլ միւսապտէ պուլընտուգտան տալիլ, զանըր մէզպուլուն թատիլ իթմէթտէ տիր: չիւնքի, Սահմանադրու թիւնտա միւնտէրիլ պուլունան հուգուգ ու իլիլիլապաթըն հէման քեաֆէթիլ տալիլ, սըրֆ ճիւմանիլ տիր տէնիլէ ճալիլ տիր:

Չաթէն աղէն տալիլ, մէզքիլիլ թէգքէրէլիլ ալիլտէն մագսէտ, Բաթըրիլիլանէլէրիլ իլիլիլապաթըն թագուլունապ օլմալըպ, իլիլ, պազը ուֆազ թէֆէր վէ տալիլ վէ շալիլ, եանի, ումուլմա եալիլ միլէթէ ալիլ պուլունմալան չէլէր իլին թագըրիլ եազըլապ վէ թէվասուլթ իտիլ մէմէլիլ իլիլապտէն իպարէթ պուլունա տուղու քէլիլ օլունապիլմէթտէ իտիլ նաթըլ քի, պիլ հալեա օ Էֆէրէպ վէ իլ թիլգատտա պուլունմագտալը: չիւնքի, մէմալիլիլ մահրուսէլիլ Շահանէտէ, միւ-

սալաթ տէնիլէն միւպարէք խուսուսա քեալիլնէ իճրայէ պաշլամատըգա, զայրի միւսիլ օլան միլէթիլիլ իլիլիլապ թը մալսուսէսիլ գալըրըլարը հալտէ, մէթթէպ վէ քիլիլիլէրիլ իտարէ իտէ մէլէթէլիլ չէօյլէ տուրսուն, ապալիլիլ հալէրիլիլ տալիլ, զանըր աճիլանէմիլգէ զայլ իտէճէլիլիլ պիլ իլիլիլապ տըր:

—Տիւնքի կիւն էսհամը ումուլիլիլ է հազընտա Լօնտրատան կէլէն թէլէլիլաթ քէք աշար օլտուղունտան, պու կիւն պուրաճա ֆիլաթը օլտուգ պէլ զուլուշա գատար տիլիլիլ տիր:

Շու ֆէնալըգտա ուֆազ թէֆէր ալիլիլաթըլարըն էքսէրիլիլ գազանապ, քէք պիլիլէր գուլմարըլարտան պէլ ալթը քիլիլին քիլիլիլէլիլ զարար իտէճէլիլիլ անլալմագտա իտէտէ, մատամը իլ գուլմարըր, վէ մատամը ինսանտա թամաի հըրս վարըր, մապալահ սօնրատան, մէրգու ման գազանանլարըն, էկէր կէրիլ չէլիլմէթէր իտէ, գազանաթըլարըն պիր գալ միլիլիլ վիլիլէրէ իտարապ օլմապալարը տալիլ, իհիլիլալիլ իտարիլիլ տէլիլ տիր:

—Հօճա Բաշա թարաֆընտա քեալիլ, միւսէտտէտէն քիլիլապ օլունմագտա օլան թարիլա թէսապիլիլ իտէն էպիլիլ, նիլալմա թէվիլիլ հէտա իլիլիլիլ միլ օլտուղունտան, էպիլիլիլ մէզքիլիլ ինգազըն թալիլ օլունալըն, բազար իլիլիլ վէ ճիւլալիլիլ կիլիլիլ տար իլ մէարիլիլ տգտ օլունաճագ օլան գօմիլիլ տալիլիլիլ իճրա օլունաճագ միւզալէտէտէ հազըր պուլունա մալարը:

82 մարտ 31,

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՑԻ

Լա թիւրքիլէ ֆարիտէն ապրիլ 11 թարիլիլ կէլէն թէլէլիլաթտան, Ալիթ թարաֆընտան Բրուսիանըն ութալարընա գարշըլը վէրիլնէ ճէվապըն նիլգամա մուվաթը պուլունապ, վէ Բըրուսիա քէնտի իտատապընտա իտար իտէր իսէ, Ալիթ թարաֆընտան Ալման եանըն Տիլիլ Նամ մէլիլիլնէ, ճէնք թէտարիլիլ թարաֆընտա պուլունմապըն իպարալ իտէճէլիլ, վէ մէզքիլիլ մէլիլիլ, Բրուսիանըն թէլիլիլիլ գապուլ իլէ, Ալման եա մուսհէտաթըն կէօլտէն կէլիլէ ճէլիլ, անլալըլմը տըր:

—Էլիլապաճա եէնի պիր հալապիլա Եօգտուր: զալէթալարըն հէման քեաֆէթիլիլ, Ալիթ թարաֆընտան Բրուսիա մէլիլիլ տօլու տուր:

Փօնտօլար կէրիլ հէր եէրտէ, լաքիլ գիլապիլիլ իլիլապալտա տիլիլմէթտէ օլտուղունտան, հէր քէսին պիր պիրիլնէ

սիւնայի հէման շուռ տուր, անասը՛, գալ-
ղա վա՛ր մը տըր, վուրուշմայա պաշա-
մըշար տէյօրլար, սահի՛հ մի տիր։”

Պու ալէմտէ, վագաա, հաղգը զա-
թինտէ մուհարէպէ կիպի պիւլիւք պիր
աթէթ օլմազ, տիմէք տիր քի, ազըւ-
ճա, հէրքէս շու աթէթտէն իծթինապ
իտիպ վէ նէֆրէթ կէթիւմէլի տիր. հալ
պու քի, իծրատա պուռնուն զըտտը կէօ-
րիւլմէքտէ տիր. չիւնքի, պէլքի ալթը
իւսթիւնտէն իյի չըգար, վէ եախօտ
գարդաշալըգտա րասթ կէլիւտէ պիր քիւ-
լահ գարար իւմիտ վէ իւլիւնսարլա, չօգ-
լար գալղա օլմասընը արգու իթմէքտէ
տիրլէր։

Իմտի, հէման տիւշամտա սապահտա
պաշանաճաղը իհթիմալտէն կէօրիւլիւ-
կիւնէ պինաէն, ֆիլ հագըգա Ալթիւրիա
իլէ Բրուսիա չաթըշաճաղա՛ր մը տըր.
վէ էվրօպաճա պիր ումումի վէ տէհէթ-
լու գալղա մուհիպ օլաճաղա՛ր մը
տըր. էքսէր զագէթալար, շու մուհա-
րէպէյի իհթիմալտէն կէօրմէյիպ, վէ
կիւրիւլիւնիւն պու գատար պիւլիւմէ-
սինի իսէ, Բրուսիա իլէ Ալթիւրիա զագէ-
թալարընըն վէլվէլէսինէ համլ իթմէքտէ
տիրլէր։

Բրուսիա զագէթալարը, եա քէնտի
տէվէթլէրինի զայիֆ կէօսթէրէրէք խա-
սիմէրինի ալտաթմազ, վէ եախօտ,
հարպճա գուվվէթլէրինին տահա զիյա-
տէ ալթըրըմասընը մուհիպ օլմազ նի-
յէթիլէ, տայիմա Ալթիւրիա տաքի ճէնք
թէտարիքեաթընը պիւլիւլթմէքտէ օլուպ,
վէ Ալթիւրիա զագէթալարը իսէ, քէզա-
լէք անլէրին եօլունու թուլթարազ, զըտ-
տընը իտտաա իթմէքտէ տիրլէր։

Բրուսիա գալղա ճէսարէթ իթմէք
իլին, Ալմանեա հիւքիւմէթլէրինի քէն-
տի թարաֆընա գազանմազ իսթէր, հալ
պու քի, մէզքիւր հիւքիւմէթլէր էօյլէ
տէսիսէլէրէ կէլմէթիքտէն պաշգա, թա-
րաֆէյնտէն գանդիսի գալղա մէյտան
օգուճազ իսէ, անըն թարաֆընը թու-
թաճաղարընը տախի պէյան իտէրլէր։

Մէզքիւր իքի տէվէթլէր գալղա ի-
տէպիլմէք իլին, մուլթազա պիւլիւք
տէվէթլէրին հէմ եարտըմընա միւհ-
թաճ պուլունմազաա տըրլար, վէ հէմ
տէ, նէ էֆքեարտա պուլունտուգլարըն
անլամազ արգուսուտա կէզմէքտէ տիր-
լէր. ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա, չեմտի-
քի հալ, սուլհ ու սալահ նասիհաթը
վիւրմէքտէ օլուպ, իթալեա իսէ, Բրու-
սիա իլէ իթթիֆաղա կիրիլմէքտէ իսէ-
տէ, Ֆրանսա թարաֆընտան հէմ իհթի-
րազ իթմէքտէ, վէ հէմտէ պիր թարաֆ-
տան հագըրըգտա պուլունմազտա տըր։

Վէլ հասըլ, իւք թիւֆէնք գանդի
թարաֆտան բաթլայըպ, վէ տէվէթէյն-
տէն գանդիսինին էմրի թէարուզա ճէ-
սարէթ իտէճէկի, վէ գանդիսինին էմրի

թէտաֆիտէ գալաճաղը աալա անլաշըլա-
մամըշ տըր։

Պու ճիւմէ իլէ տախի, էնտէրան-
տանա Պէլթ նամ մէշհուր զագէթանըն
պիր գըյասը տիգգաթա շայան տըր,
շէօյլէքի, « եա Բրուսիա խարիճիյէ վէ-
քիլի Մ. տը Պիզմարգ ազլ իտիլմէլի տիր.
վէ եախօտ Ալթիւրիա տէվէթի, հէր
թէքիլիֆէ ամին տիմէլի տիր, եօխսա հէր
հալտէ թարաֆէյնին վուրուշմասը իգ-
թիլա իտէճէք տիր” տէմիշ տիր։

Էվտէքի հիսապ չօգ տէֆա չարընտա
քի բագարըղա ույամայաճաղընտան, պու
զիւլմ ու զանլարընտա նէթիճէսինի
կէօրմէք իլին, պուլարըն քեաֆէսինի
տիյնէտիքտէն սօնրա, ազըրանէ հարէ-
քէթ իտէրէք, սօնունա պէքլէմէք էլզէ-
միյնէթտէն տիր։

— Ֆրանսա տա պու սէնէ, հէր շէյ-
տէն զիյատէ, զերաաթ իլէ մէքթէպլէր
հագըրնտա տիգգաթ ու զայրէթ էսէր-
լէրի կէօրիւլմէքտէ տիր։

Պու կիւնլէրտէ Մօնիթէօր նամ րէս-
մի զագէթտա օգուստուղունա կէօրէ,
թիւարէթ նագըրլարը թարաֆընտան
իմէրաթօրա թագտիմ օլունան պիր գը-
թա լայիհա մուհիպինճէ, 28 ազատան
միւրէթթէպ պիր պիւլիւք գօմիսիօն թէշ-
քիլ օլունմուշ տուր։

Մէզքիւր գօմիսիօնուն խըտմէթի,
Ֆրանսա մէմալիքինին զերաաթճա տէր-
քեար օլան հալլէրինի թէֆթիլ վէ թէ-
ճէսիւս իթտիքտէն սօնրա, օլ պապտէ
միւքէմմէլ պիր լաբօրթօ գալէմէ ալ-
մագտան իպարէթ օլաճաղ տըր։

Շէօյլէ պիր գօմիսիօնա, Ֆրանսա տան
պին գաթ զիյատէ մէմալիքի մահրուսէ-
յի Շահանէտէ իհթիյաճ վար իտուկի
շէմ կիպի նիւմայան տըր. զերա, գա-
թէն էմրի զերաաթ տէնիլէն շէյին, գու-
մէթի ճէհալէթ վէ պալթըլիլթէթտէ
գալմըշ օլմասը շէօյլէ տուրտուն, ֆու-
գարանըն խարապընը մուհիպ օլմագտա
օլան զատտարլարըն վէ սէպէպլէրին տա-
խի գահիլէ չըգըպ անլաշըլաճաղարը
չիւրհէտէն միւսթաղնի տիր։

Վագաա թարաֆը Սալթանաթը սէ-
նիյնէտէն, վագըթ վագըթ սանճաղարա
միւֆէթթիլէր կէօնտէրիլթէքտէն պաշ-
գա, մէմէքէթ վալի վէ միւթէսարըֆ-
լարընա տախի եազըրարազ, ֆուգարա վէ
րէնճպէր հագըրնտա մալիւմաթը սահի-
հէ իսթէնիլտիկի իշիտիլմէքտէ վէ կէօ-
րիւլմէքտէ տիր. լաքին, շու մէմուրիյնէթ
խտսսէթէն, վէ սայիր խըտմէթ ու մէ-
մուրիյնէթտէն խալի օլտուղու հալտէ,
էհլիյէթի քեաթիլէսի եէրինտէ օլան, վէ
իմի զերաաթա լայըգըլա աշինա պու-
լունան գաթլարա իհալէ պուլըրուլմաթը
ղընտան, նէ մալիւմաթը սահիհէ ալը-

նապիլմէքտէ, վէ նէտէ միւրատ օլունան
մուհասսէնաթ հուսուլէ կէլմէքտէ տիր։

Չօգլար կիպի պիլգիմ տախի արգու-
մուղտան պուլունտուղունա թէվֆի-
գան, իշթէ պու տէֆա, թէաթթրօ ուղ-
լունտա իգհարը զայրէթ վէ պէգլի վէ-
ճուա իթմէքտէ օլան իքի թագըմ պիր-
լէշէրէք, լա տամ օ ֆամէլա նամ մէշ-
հուր օլունու, վէ պիր գըթա տախի եէնի
ֆարսալը եարըն տիւշամ իծրա իտէճէք-
լէրինտէն, կէրէք Օ. Աղաւնիֆափատսեանը,
վէ կէրէք մէրգուճանըն շու իթթիհատ
ու իթթիֆագլարը տէվամընը թէշվիգ
իլլէմէք նիյէթիլլէ, բէք չօգ զէվաթըն
թէշիֆ իտէճէյի մէմուլի գալիտէն տիր։

ԹԱՏՐՈՆ ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ

1866 ԱՊՐԻԼ 2 ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄ 2 1/2

Ներդրումներ արդարեւ իւրի

Ի ՆԱՍՏ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՂԱՆԻ ՓԱՓԱՋԵԱՆԻ

Լ Ա Թ Ր Ա Վ Ի Ա Թ Ա

ԿԱՄ

Լ Ա Տ Ա Մ Օ Ք Ա Մ Է Լ Ա

Թարգմանություն Գ. Մ. Ս. ԳԱԳԱՆԻԱՆԻ

ԶԱԽԵՇՏ

ՊԵՏԻ ԸԼԼԱՅ ԱՅՆ ԵՐԱՆԻԿ ՕՐԸ ՈՐ ԳԻ-
ՏՈՒԹԻՆԸ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՆԱՅ

Հիւնիւն-իւն խաբարներ անի Է.

Սովորական գիտեր։

Այն թատերաւեր Ազգայնոց ծանօթ է
ԹՐԱՎԱԹԱ անուն հռչակաւոր թատերգու-
թիւնը, աւելորդ է հոս խօսել անոր հետա-
քըքրական դարձուածքներուն, տեսարանա-
կան յարմարութեանն ու նիւթին վսեմութեան
վրայ, մինչդեռ իտալական եւ ֆաղդիական
եւայն լուսաւորեալ ազգաց թատերաբեմին
վրայ անմահ մնացած է. մինչեւ հիմա շատե-
րը փախաքեցան այս խաղին ներկայացմանը
բայց դժբաղդաբար զերառանուհեաց երկու
խումբերուն մէջ բաժանեալ ըլլալուն գրէթէ
անկարելի էր. այլ ահաւասիկ Տիկին Արուս-
եակ Պէդրճեան իւր մէկ քանի ընկերներովը
Հայ Դերասական Ընկերութեան հետ մի-
անալով իրենց բոլոր ճիւղը կը թափեն թրա-
վիթա հիանալի թատերգութեան վրայ.
Քաջայայտ ըլլալով նաեւ որ թատերաւեր Հա-
սարակութիւնը այս հանդիսաւոր երեկոյթը
խուռն բազմութեամբ պատուելու կըրարե-
հաճի ի քաջալերութիւն նպաստաւորեալ
զերասանուհւոյն։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ՀԻՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԻՍԵՍԻՍԻՏԵ
ԳԵՑ-ՕՂԼՈՒՑ 307ԸՈՒ ԵՈԼՑԱ, 3080ԿԸԱ ԱՊՐԵԼԻԱԷ
ՊԵՏԵՐԻԷ ԳԱԲԵՐԵԼԵԱ ՆԻՄԵՐՈ 519.